

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Pre petti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 4.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 13 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 295.

V Ljubljani, v sredo 24. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Vabilo na naročbo.

V kratkem nastopi „Slovenec“ svoj *devetnajsti* letnik. Tem povodom vabimo na novo naročbo. Novejši dogodki v naši ožji in širji domovini kažejo živo potrebo *odločnega in neodvisnega konservativnega dnevnika za slovenski narod, da vedno in povsod, brez ozira na levo ali desno vzbuja in širi versko, narodno in avstrijsko zavest ter neustrašeno odbija napade domačih in tujih nasprotnikov na katoliško cerkev in narod slovenski po géslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“*

Poleg tega pa bodemo obračali še večjo pozornost na *narodno-gospodarske in socialno-politične razmere ter ob vsaki priliki zagovarjali koristi našega kmeta, trgovca, obrtnika in delavca, ki imajo od dne do dne težavnejši boj za svoj obstanek.*

Da bodemo uspešneje izvrševali svojo nalogo, ostanejo naj nam zvesti vsi dosedanji naročniki in sotrudniki ter nam blagovolé pridobiti novih somišljenikov in podpornikov.

„SLOVENEK“

edini katol.-konservativni slovenski dnevnik s prilogo „Domoljub“ vred

velja za Ljubljano pri upravništvu ali „Katol. Bukvarni“ prejemnik:

Za celo leto predplačan	12 gl.
„ pol leta	6 „
„ četrt leta	3 „
„ jeden mesec	1 „

Za pošiljanje na dom se račun 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemnik za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Naročuje se lahko vsak dan, a list se dobi še-le, če se dopošlje naročnina.

„DOMOLJUB“

sam brez „Slovenca“ stoji do konca l. 1890. s poštino vred, ali v Ljubljani na dom pošiljan le osemdeset novčičev.

Naročnina na to prilogo prejema „Slovenčev“ upravništvo in pa „Katol. Bukvarna“.

Vredništvo in opravništvo „Slovenca“ in „Domoljuba“.

Da ustrezemo častitemu občinstvu, otvorili smo **upravo (administracijo) in odpravo (ekspedicijo) „SLOVENC“ in „DOMOLJUB“ na javnem kraju, Stolni trg št. 6 (zraven „Katoliške Bukvarne“).**

Vsak dan, razun nedelj in praznikov, se bodo tu od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne sprejemala naročila na „Slovenca“ in „Domoljuba“, kakor tudi oznanila (inzerati) za oba lista.

Izdajatelj
„Slovenca“ in „Domoljuba“

Božič.

Nebeško-lepo se glasé božični zvonovi na sveti večer ter oznanjajo krščanskemu svetu, da so nebesa poljubila zemljo — ob rojstvu Odrašenikovem. Kristijani obhajamo pomenljiv praznik. Raduje se ga mladina, a tudi možje, ki poznajo resnobo življenja, katerim pot izvablja vsakdanje skrbi, pozdravljajo Božič kot dōbo miru, kamor ne sega šum opravil, kjer počiva vsaj mimogredé strankarski boj, kjer prevladuje hrepenenje po zaželjenem miru. V naših dneh, ko toliko ljudij pogreša blaženega no-

tranjega miru, v dōbi, ki se značilno od drugih odlikuje z nervozno vihravostjo, zaželjeni so vzlasti prazniki, v katerih naj človek živi samemu sebi in svojim idejalom. — Svet je torej Božič posameznikom. Pa tudi celim narodom in njega političnim strankam ne izgine Božič brez spomina in brez vpliva. V tem času radi premišlujejo, gledajo v preteklost, ozirajo se v prihodnost ter snujejo svoje načrte. Žal, da ne premišlujejo zlatih besedij tega praznika: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.

O današnjem svetu, vsaj kar se tiče našega javnega življenja, veljajo besede svetopisemske: Med svoje je prišel, a niso ga vsprejeli. Odtod — smemo reči — vse britke poskušnje sedanjih dnij, odtod sama nerešena vprašanja, ki vznemirjajo svet. Med svoje je prišel — v šolo, a niso ga vsprejeli. Brezverska ali medverska šola vzgoja našo mladino v javnih učiliščih po širnem svetu. V ljudskih šolah že se otroci odtujujejo krščanstvu, kakor piše že pokojni Slomšek: Priporoča se našim šolam telovadba, vojaško igranje, skakati in se poskušati, kateri je hujši ali pa bolj močen. Radi bi, naj bi že šolci znali sejati ali orati, drevje saditi in cepiti itd. — Vse to in tako je dobro in prav. Pa eno je bolj potrebno: po krščansko pravično živeti, in ta nauk se ne sme zanemarjati. — V srednji šoli se šopiri fraza o svobodni vedi, ki se predava brez ozira na krščanstvo in žal večkrat tudi v smislu krščanskim načelom nasprotnem; in vseučilišča, ki so se razvila mnogokrat iz redovnih šol in zgradila večinoma kot katoliške šole s katoliškim denarjem, zgrešila so v mnogem svoj namen, ker ondi pod krinko proste vednosti prevladujejo nauki materijalizma in racijonalizma, vsled katerih se človek nikdar ne vspne iz zemeljskih nižav svojega umovanja ter mu je zato angeljski spev, glasé se iz višav, nerazumljiv in zato tuj, nepoznan glas! Pravi svetovni Božič napoči človeštvu le tedaj, kadar se izpolnijo besede Gospodove: Pustite male k meni!

LISTEK

Kmeti listkar.

Najprvo Vam povem, g. vrednik, da je naslov mojim listkom „Kmeti listkar“, ne „Kmeti listek“. Ta stvarni popravek pa navedem zato, ker je originalnosti ali izvornosti dandanes že tako malo. Vsaj meni dovolite torej malo te lastnosti: zakaj takih nadpisov in podpisov ni dal še noben listkar svojim listkom v pritličji „Slovenčevega“ doma, noben člankar svojim člankom v prvem nadstropji „Slovenčeve“ palače. Da pa današnje dni nedostaje izvornosti, kriv je tega po moji sodbi le darvinizem. Odkar nas hočejo imeti za sinove in hčerke matere opice, je pač „moda“ najjasnejši dokaz moje trditve. Osobito nežni spol praktikuje sivo teorijo Darvinovo v najdrobnejših podobah opičine natōre.

Jaz, g. vrednik, sem bolj liberalen kmet, vsaj se razumem na pisma in še celó „dohtarjev“, bodi-si že takih ali takih, ne ustrašim se kmalu. Seveda so mi neki ljubljanski dohtarji kot „zakotniku“ s svojo „legalizacijo“ marsikak belič kar iz žepa potegnili, vendar jim zato še nisem toliko zameril, češ: svoji k svojim! A da pohlevne „Dol. Novice“ uporabljajo za svoje namene in duhovščini odrekajo domoljubje, in sicer tisti duhovščini, ki stoji v prvih

vrstah za narodne svetinje, to je pa že „mrva preh'd“, kakor bi rekel črnovrški dopisnik. Kaj pač vsega je zmožna časnikarska strast, kadar nima za svoja načela nobenih dokazov!

Izidorja Muzloviča gotovo poznate! To Vam je mož iz slovenskega orijenta, odkoder vzhaja solnce naše boljše bodočnosti. Sicer je zdaj, ko se bliža konec leta, bolj defenzivne natore in tako se brani mej drugim tudi besede „brezverstvo“ v slovenskem slovarji. On pravi, da je to le fraza pri nas. Vidite, g. vrednik, zdaj pa veste, s čim imate opraviti, kadar se postavite po robu slovenskim brezvercem! S frazami, s frazajisti torej bijete boj domači „brez upa zmage“. Proti nesmisli ali neumnosti so se še paganski bogovi zastoj borili, kakor pravi pesnik. Osiveli Izidor tudi zná sv. pismo: „Ne sodite, da ne bote sojeni“. La poglejte, gospodje duhovniki! Zlaj ne smete več pridigati. Karkoli bote grajali, porečemo mi: Ne sodite . . . Samo hvaliti nas morate odslej.

Toda božič se bliža. Mir se oznanja. Božični prazniki, prazniki miru, so kakor navlašé za časnikarje, ki zdaj kličejo: „Dajte in se vam bo dalo!“ Samo tako se ne prikupujte svojim naročnikom, kakor se prikupuje odbor za dolenske železnice, odnosno njegov načelnik, ki slovenskim rodoljubom pošilja nemški izpolnene podpisne izjave.

Jako rad bi vam še katero bolj kmetiško povedal, toda ne vem, kako je to, da delajo celó na-me božični prazniki nekaj miroljuben vtis.

Kako tudi ne? Saj veste, advent je bil, čas obljube. Toliko se ne obljubi v katerem letnem času, kakor ravno zdaj, ko nam kmalu solnce kaže svoje novo lice, mati pa pečejo potice. Kovači bodo odslej nosili mrliško-ogledne uniforme, dijaki svoje čepice, da imajo pa uradniki svojo uradno obleko in ne samo uradnih glavá, to je pač že zastarela stvar.

Ko bi mene najeli, gospod vrednik! da bi vam napisal program za bodoče leto, postavil bi jaz va-nj najprvo besedo „antisemitizem“. Bolj po domače bi dejal: Boj zoper judke. „Judki“ so namreč ljudje, ki niso judje, a vendar judarijo. In kar je še najhuje, so ti judki z večine slovenske krvi in slovenska narodnost jim je sport za njih podjetja. Ne zamerite mi zato, g. vrednik! Saj je dejal celó sloveči Wiesinger, da bi bil Salomon tudi antisemit, ko bi živel v naših časih. Taki, ki vsa večja podjetja vzamejo v svojo režijo, drugim pa vržejo od tega par kostij, da jih glodajo, ki našim kmetom zemlje razprodajajo in razkosavajo; taki, ki male zneske posojajo, pa velike obresti terjajo, to so naši judki, ki našega kmeta uničujejo. Tem bi bilo treba dejati torbo na usta, ali pa borzni davek na hrbet. Kapitalizem nas bode uničil, vsaj moralno gotovo,

Med svoje je prišel — v javno življenje, oznanjujoč nauk: Dajte cesarju, kar je cesarjeva in Bogu, kar je božjega. — Svetovni red naravni in nadnaravni je neločljiv; kdor ga skuša ločiti, izpodkopa človeštvo temelj in pogoje zdravega življenja. In „signatura temporis“ dandanes je: Ločiti Boga iz javnega življenja, ločiti cerkev od države, duhovništvo od politike itd., kakor da bi Bog ne bil gospodar i — javnemu življenju. Odtod breznačelnost sedanje javnosti, odtod pa tudi iz tega izvirača negotovost v vseh javnih razmerah. — „Nazaj h krščanskim zakonom tudi v državnem življenju!“, pravi Leon XIII. v svoji okrožnici o sedanjih dolžnostih kristijanov in — prestvaril se bo zemlji obraz!

Med svoje je prišel — kot brat, oznanjujoč, da smo vsi otroci jednega Očeta, da smo bratje vsi narodi! — Dandanes svet ne priznava tega nauka. Zato tako razdjanje vsepovsod; v teh propadkih se je porodil kruti militarizem, ki požira človeštva najboljše sile; ta preobrazuje zemljo v svetovno vojsnico, kjer brezozirno vlada — pest močnejšega. Tu je zalega nevarnega socializma in nihilizma, ki videč neprodorne stene med bogatini in reveži, skušata osrečiti človeštvo — z uničenjem obstoječega reda. Nauk Kristusov o bratoljubju je človeštvu neznan in odtod tako strastni narodni boji, ki nosijo na sebi znak modernega paganstva.

Med svoje je prišel — kot večna modrost, kot vir vse véde in umetnosti; a ne sprejme ga sedanji učeni svet. Vednost je moč, vera in vednost sta si nasprotni; umetnost pozná samo umetelna, estetična načela, s tem je povedano vse, — znaka krščanskega splošno brez vspeha iščeš v današnji vednosti in umetnosti!

In vendar je in ostane Odrešenik vir vsaki vednosti in vzor vsaki lepoti! Človeštvo se je odpovedalo svojim idejalom, zato ne oznanja slave Bogu na višavi, a tudi ne vživa miru, ki je plačilo ljudem dobre, blage volje.

V tem splošnem negotovem vrvenju kaže se katoliška cerkev kot jedino zavetišče človeškemu rodu. Njeni nauki morajo torej postati kvas, da se po njih obnovi in prerodi sedanjega roda javno življenje. V ta namen torej treba delovati v lasti katoličanom, krščanskim načelom pravice, resnice in ljubezni graditi, vtrjevati pot v javno življenje, to je prva in najglavnejša naloga krščanskih politikov. Na podlagi teh jedino pravilnih načel treba je reševati vsa zamotana javna vprašanja; na tem temelju treba preosnovati šolo ljudsko, srednjo in visoko, na tej podlagi treba razpravljati tudi politična in národno-gospodarska vprašanja. To je naloga konservativnih, to je naloga katoliških javno-delujočih mož. Kadar bodo pri človeštvu v veljavo stopili večni zakoni božji, tedaj bodo zopet poljubila nebesa zemljo, tedaj bo tudi javnemu našemu življenju napočil Božič — dan duševne prerodbe in prenovitve — sveti dan.

ako bodemo še dolgo časa dlako cepili. Ne posnemajmo Čehov v stavbah gledišč, dekliških šol, električne luči itd., ker se siromak ne more kosati z milijonarjem, ampak utrdimo si najprvo steber našega obstanka, zboljšajmo kmetskemu stanu njegov položaj žalostne bodočnosti.

Za napredek smo, a za pameten napredek, ne za zaleteli! Kaj pomaga v zadnji gorski vasi električna luč, ako pa v kuhinji še soli ni dobiti.

Tudi jaz, gospod vrednik! sem napreden, vendar pameti pa ne maram izgubiti, ako Bog tako hoče! Pamet je bolji kakor žamet.

Zdaj pa popraskam z žebli svojih okornih črevljev po gladkem parketu vaših vredniških pōdnice in se „cifrašto“ podkrižam vaš II.

Družba sv. Mohora.

(Konec.)

Po dekanijah razvrščeno je število udov v odstotkih sledeče:

Št.	Ime dekanije	1890	1889
1	Radovljica	5 06	4 85
2	Loka	4 93	4 41
3	Idrija	4 53	4 84
4	Kranj	4 48	4 19
5	Vipava	4 39	3 41

Božični spomini.

Potihnil je šum in vrišč, in v življenje rod-bine kakor velike javnosti se vlega božični mir. Čar svetega večera pozivlje posameznike k domačemu ognjišču, in svetovno koló dogodajev, kakor bi umevalo in občutilo spoštovanje do globokega pomena prazničnega tedna, ustavlja se za trenotje v svojem sukanji. Delavec, trgovec, uradnik in državnik, katerim te dni preveva srce nebeška poezija, živé le zá-se in rodbine svoje. Božični prazniki vzbujajo tudi spomine na dogodjaje iz rodbinskega in národnega življenja. Srečne obitelji v zadovoljnosti in blaginji želé in voščijo si, da bi čakale prihodnjega Božiča v enakih okoliščinah, srečni narodi pa ponosno kažejo na moč, slavo in nove pridobitve ter zró v bodočnost samozavestno in z novimi nadejami.

Božič slovenskega naroda, če ga primerjamo z minulimi, nas ne navdaje z veselimi in tolažilnimi čuti gledé na napredek in razvoj.

Čeravno pa letos na božičnem drevescu naroda našega ne vidimo onih pridobitev, za koje so se borili predniki naši, vendar naj nam bodi to v zadovoljenje, da na potu svojega razvitja nismo zaostajali.

Domovina naša bila je baš tekem leta prizorišče burnih borb. V tisočletnem boju zoper glavnega nasprotnika poostrilo se je orožje, in v bodoče leto stopamo s trdnim prepričanjem, da bode še mnogo vode steklo po Savi, predno bode dobojevan ta boj za prava naša. Vsak pojav naših zahtev, vsaka izjava našega pravnega samozavestja in vsak glas slovenskega nezadovoljstva sličen je bil bodljaju v ósje gnezdo ter izziviljal zoper nas nepregledne vrste neprijateljske doma in v tujini.

Isterski deželni zbor se je razšel, toda minolo zasedanje ne bode tako kmalu izginolo iz spomina resnemu slovenskemu rodoljubu.

Slovani so ondi še vedno pritiskani ob steno. Kdo se nehoté ne spomni izjave bivšega ministra Giskre o primorskih Slovencih: „Če nočejo postati Nemci, bodo naj rajši Lahi nego — Hrvati.“ In tega načela bivšega ministra Giskre, čegar oče je bil priprost hanaški kmet, — pisal se je „Jiskra“, — držé se še vedno nekateri krogi.

Koroški deželni zbor je že davno završil svoje zborovanje, toda še zdaj nas vznemirjajo nemili čuti, ko smo prečitali govora obeh slovenskih poslancev o vpeljavi slovenskih ljudskih šol po slovenskih krajih. Bolestno ječi slovenski Korotan pod ponemčevalno móro političnih neprijateljev. Kolikrat je že slovensko ljudstvo prosilo za slovenske šole, toda doslej še brez vspeha.

Skoraj jednaki odnošaji so tudi na slovenskem Štírskem, kjer nima dobra tretjina vseh slovenskih prebivalcev v novoizvoljenem deželnem odboru niti jednega zastopnika, Nemci pa šest odbornikov!

In da nam Slovencem tudi na Kranjskem ne leté pečena piščeta v usta, poučili so nas dogodjaji v poslednji dóbi na Kočevskem.

Slovenci, ki smo — kot zvesti podaniki — vselej in povsodi vedno branili s svojo srčno krvijo Avstrijo, pač nismo prirasli vladi k srcu. Krivda se

nam godí v mnogem oziru na Koroškem, Štírskem, v Primorji in celó na Kranjskem. Ti slučaji navdajejo z žalostjo vsakega zavednega rodoljuba. Že enajst let služijo slovenski poslanci sedanjemu ministertvu za prazne obljube!

Nayali naj na nas, karkoli hoče, pogumno moramo tudi nadalje vztrajati; zlasti pa povodom ljudskega štetja prihodnje dni. Ako pademo, poraženi smo zopet za 10 let; koliko nevspehov, béd in nadlog bi prihrumelo na naš ljud in umučeno slovensko zemljo! Celó v slovenskem osrčji, v stolnem našem mestu, skušajo neprijatelji naši raztezati mrežo agitacije, in ko bi jim vsak Slovenec takoj odločno in umevno ne odgovoril, rastel bi jim še bolj pogum. Kakor že minole dni na tem mestu, kličemo še enkrat: „Vsi na stražo!“ Mi ne prosimo, mi pozivljemo vsacega, naj dela te dni, kakor mu veleva čast. Samo v naši odločnosti in močatosti je zmaga!

In baš radi tega, ker taki čuti okužujejo ozračje Božiča v Slovencih, tem neprijetneje odmeva disharmonija božičnih letošnjih spominov iz domačega tabora. Neprijatelji ne vidijo več pred seboj onega železnega, nepredornega in sloznega slovenskega voja, ki je tolikrat uničil sovražne nakane. To je ona disharmonija v naših božičnih spominih, ker minolost nas učí kakor odprta knjiga pred nami, da so slovanski narodi skusili največje poraze radi svoje nesloge. Nečemo in ne zahtevamo, naj vlada med nami mrtvaška tišina in mir grobov, mi ne terjamo, kakor se nam v enomer predbaciva, naj se mišljenje med nami podreja samolastnemu povelju, ravno nasprotno smo vedno poudarjali, da smo v rodoljubnih zadevah vsi jednaki, nasproti skupnemu neprijatelju in njegovim napadom pa moramo jedini biti pod staro slovensko zastavo. In vendar, kako daleč imamo že do edinosti!

Ne zakrivamo slutnje, da se bližamo trenotju, ko bode tudi pri nas izbruhnul vihar, kakeršen razsaja na Češkem. Politično naše ozračje je soparno, kakor pred nevihto, ki se bode prej ali slej usula čez slovenske pokrajine. Priznamo naravnost, da bode ta nevihta mnogo škodila našega naroda vspehom, a tolažimo se, da se bode potem zrak sčistil, da bodemo z obraza v obraz spoznali prave in navidezne ljudske prijatelje in svoje nasprotnike. In da stvar naša ne bode pogažena, ker resnica ne more propasti.

S tega stališča želimo vsem somišljenikom vesele praznike v trdni nadi, da doživimo srečnejši in veselejši Božič, ker narod naš je v jedru svojem še „dobre volje“ in ni ga še popolnoma okužil brezverski liberalizem, ki nam pri vsaki vrzeli sili v dézel.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. decembra.

Notranje dežele.

Velika Praga! Zadnje dni je potrdil cesar zakon, ki določuje spojitve Dunaja s predkraji v —

(Dalje v prilogi.)

Št.	Ime dekanije	1890	1889
6	Ljubljana	4 26	4 24
7	Kamnik	4 15	4 08
8	Vrhnik	4 05	3 55
9	Moravče	3 52	3 22
10	Šmarje	3 38	3 18
11	Cirknica	3 15	3 08
12	Ribnica	3 15	3 01
13	Rudolfovo	3 15	2 45
14	Šmartno	3 14	2 79
15	Trebnje	2 72	2 84
16	Postojna	2 57	2 46
17	Leskovec	1 99	1 74
18	Metlika	1 99	2 12
19	Trnovo	1 42	1 79

Zastran koledarja izjavil bi rad še skromno željo, sevéda, če se zdi vodstvu lahko izpeljiva brez posebnih stroškov: naj bi bili namreč v koledarji nedelje in zapovedani prazniki r u d e č e t i s k a n i zavoljo boljšega, hitrejšega pregleda in tudi zaradi ličnosti, kakor so večidel v vseh koledarjih; potem bi družbin koledar še bolje nadomeščeval navadno pratiko. Ker letos ni tako slaba letina, kakor lani, upamo, da bode z božjo pomočjo in po trudu poverjenikov število udov doseglo 50.000. To je pač tako ogromno število, da se skoraj ni nadejati, da bi še višje raslo. Naša skrb mora tedaj biti, da ga vsaj v tem stanju ohranimo še mnoga leta; tudi vodstvo bo imelo dovolj truda in skrbi, da s pri-

mernimi in vabljivimi knjigami k temu pripomore. Sedanji časi so veliko bolj kritički kot nekdanj, in za ljudstvo ni vse dobro, kar se tiska. Ménim, da bode slavni odbor rad uvaževal dobre nasvete, naj pridejo od katerekoli strani. Kolikor več zanimanja in vabljivih nasvetov mu bode došlo, tem lažje bode vsikdar pravo ukrenil. Dokler imamo to družbo, Slovenci nismo izgubljeni, ne bodo nam več odtrgali tuje naših bratov. Zlasti na Koroškem je naša družba mogočna moralna zaslomba, katera priča vsemu svetu, da so tudi Korošci neločljiv del slovenskega naroda; zato je najbolj primerno, da je vodstvo družbe v Celovcu.

Ko sem letos par dni popotoval po Koroškem, bilo je kmalu po volitvah, prepričal sem se sam, kako tužno, neznosno stanje imajo bratje naši. Na Kranjskem ob času najsilnejšega pritiska nismo toliko trpeli, kot oni sedaj pod to „s p r a v n o v l a d o“. Vidi se, kakor bi bili obsojeni v narodno smrt, izročeni na milost in nemilost Nemcem; tako brutalno ž njimi ravna z orožjem zasramovanja, preganjanja, obrekovanja. Kdor se poteguje za svoje pravice, uničiti ga hočejo, da človek ne vé, ali bi se sočutja solzil, ali . . .

Stal sem na Gospesvetskem polju pred vojvodskim stolom, kjer so slovenski vojvode slovenski prisegali, in gledal okoli po širni, prekrasni dolini,

Veliki Dunaj. Ob tej priliki poudarjajo češki listi, da tudi Čehom treba delovati za — Veliko Prago, katera bi bila posebnega pomena za češki narod. Sedaj šteje Praga kakih 180.000 prebivalcev, sosednje občine Karlin 18, Smihov 31, Vinogradi 38 in Žižkov 31 tisoč prebivalcev. Ako pridemo še one kraje, ki so v neposredni zvezi s Prago in nje predmestji, imela bi Praga kakih 325.000 prebivalcev. — Ker se je vlada toliko zanimala za združitve Dunaja s predmestji in to delo kar najzdatnejše podpirala, upajo Čehi, da bo vlada podpirala tudi delo za Veliko Prago in zato v nemajo za to misel svoje rojake z geslom: Za Velikim Dunajem Velika Praga!

Izdelovatelji bisernic v največji potrebi. Znani Amerikaneec Mac Kinley je sicer propal pri zadnjih volitvah, a zakon, ki je znan pod njegovim imenom in ki je prizadel silen udarec evropski trgovini, je še vedno v veljavi in vzlasti to britko čuti na tisoče dunajskih izdelovalcev bisernic. Število stradajočih se množi od dné do dné. 21. t. m. je šlo nekaj stotin teh delavcev v Hernals in Ottakring, prosit pomoči za sveti dan. — Načelnika biserniške zadruge sta dné 23. t. m. dobila od deželnega zbora dovoljenih tri tisoč goldinarjev podpore. Tudi k ministru Taaffeju sta se podala, da bi tudi državni zbor dovolil tem stradajočim kako izredno podporo.

Liberalci — prijatelji ljudstva? Plener je nedavno govoril na nekem dunajskem ljudskem shodu ter vzlasti poudarjal, da je liberalna stranka podpirala vsikdar malega obrtnika. To je pač prazno delo, kakor umivati zamorca. — Kdo je pač obrtni noveli stavil največje ovire? Ali ne liberalna stranka v državnem zboru? Zopet nemški liberalci. — In vendar so toliko drzni, da zatrujejo svojo naklonjenost do malih obrtnikov, kadar se bližajo volitve za državni zbor. — Morebiti, da je Plener zviti lisjak, toda trdno upamo, da obrtniki ne bodo šli na njegove limanice pri volitvah.

Božič v Avstriji. Dogodki preteklega leta, ki so se vršili v Avstriji, se pač slabo vjemajo s pomenom božičnih praznikov, z mirom, katerega oznanjajo ljudem dobre volje. Ni sicer strahu za Avstrijo, da bi ji grozila kaka kruta vojska z zunanjim sovražnikom, a toliko hujši boji razjedajo Avstrijo v njenem notranjem, v njenem osrčju. Geslo presvetlega vladarja: Mir hočem imeti med svojimi narodi! žal, še ni vresničeno, in če kedaj smo vzlasti v sedanjih razmerah še daleč do vresničenja tega blagega in za Avstrijo srečnosnega namena. — Zatirani avstrijski rodovi so se jeli zavodati svojih pravic, kazati so pričeli, kako krivico morajo trpeti od strani Nemcev ali Madjarov, ki svojo premoč zlorabijo v zatiranje drugih narodnostij. Nemci in Madjari bi bili morali spoznati svojo krivdo, dovoliti bi bili morali vsaki narodnosti jednake pravice in tedaj bi se bil naselil toliko zaželjeni mir med avstrijskimi narodi v smislu cesarjevem v blagor Avstriji. Toda uprav ti poskusi nenemških narodov, da dosežejo svoje pravice, razbesneli so Nemce in Madjare, ki se sedaj slepi in gluhi za pravice slabjšega zbirajo pod zastavo germanizma in madjarizma v boj proti Slovanom. Stališča torej, katerega zastopajo Nemci in Madjari gledé na narodnost, ne smemo po enakem merilu meriti, z onim, ki ga zastopamo slovenski narodnjaki. Nemci in Madjari namreč imajo vse pogoje za svoje narodno-kulturne namene, Slovanom v Avstriji po večini vsega primanjkuje. To je bistven razloček gledé narodnega vprašanja med Nemci in Slovani. — Upanja ni veliko, da bi Nemci spoznali svojo krivdo, zakaj Nemce vzgojevati, nemški duh, nemško

slovstvo, nemško prepričanje gojiti, to je namen jasno izjavljen nemškim šolam; da iz takih šol ne prihaja nemški rod prijazen drugim narodnostim, ob sebi je umevno. Treba torej, da Avstrija stopi na svoje zgodovinsko-katoliško stališče, tedaj bo na podlagi krsčanskih načel zadovoljila svoje narode, tedaj bo Avstrija obhajala veselejši Božič nego je letošnji.

Vnanje države.

Srbija. Pretekli teden so praznovali v Belem Gradu praznik glavnega zaščitnika vladarske hiše Obrenovičev. Skupščinarji so čestitali po svojem predsedniku srbskemu kralju Aleksandru. Isto čast so mu skazali tudi regentje in drugi dostojanstveniki. Ristića pa je na ta dan obiskal kralj sam.

Bolgarija. Bolgarsko sobranje se je pečalo v svojej zadnji seji z vprašanjem o vojaški pokojnini. Nekateri poslanci so zahtevali, naj se plačuje vojaška pokojnina iz državnih dohodkov, drugi pa so hoteli, da se pridržé 4% častniških dohodkov. Ta zadeva ni bila rešena in se bo nadaljevala pri prihodnjem zasedanju dné 28. decembra.

Rusija. Glasilo ruske vlade, „Nord“, vidi v vmešavanji Angležev v rusko židovsko vprašanje nesramno predrznost ter pravi, da shod židom „prijaznih“ Angležev v Londonu nima večjega pomena, kakor bi ga imel shod peterburških Rusov, kateri bi se hoteli potezati za pravice zatiranih Ircev.

Italija. V italijanski zbornici je bil zabučal zadnje dni hud vihar zaradi prejšnjega ministra Dode, ki je bil odpuščen po irredentovskem obedu v Vidmu. Crispiju se je očitala bojzljivost in blapčevanje budomušnosti vnanjih držav. Mali Piemont je pokazal več srčnosti proti Avstriji, kakor Crispi. (Strašen šum.) Na to je zahteval Crispi, da se odbrava njegova vnanja politika, za katero se je oglašila večina (243 proti 72 glasovom). — Kakor je videti, vzdiguje irredentovska hidra še zmirom ponosno svojo glavo.

Francija. Na shodu v Epinalu postavljen je bil z veliko večino Ferry za kandidata. Ferry je opomnil pri tej priliki da želi Francija trajno ministertvo, red in mir. Kar se tiče vnanje politike, mora Francija skrbeti za razvoj svojih naselbin, ne da bi pri tem trpela njena veljava v Evropi ter tu zmanjšala svojo moč. Na to je pobijal ločitev cerkve od države in popravo ustave. Duhovništva uče vznemirjati z nasprotovanjem pri bogočastnem proračunu. Konstatoval je nadalje, da ugaja škofom francoska vojaška postava.

Anglija. Preteklo soboto je govoril Parnell v Kilkenny-ji ter rekel mej drugim: Če propade pri volitvah, ne bo obupal, marveč nadaljeval boj za neodvisno irsko stranko, dokler ne bodo vsi irski volilni okrajji odločili vprašanja, kdo naj bo voditelj, ali on ali Mac Carthy. Naposled je pripomnil, da more Irsko zadovoljiti le v resnici neodvisen postavodajen zbor. — Kakor je videti, je Parnellu malo do irskih interesov, zakaj uvidel bi vendar lahko, da s svojim rogoviljenjem Ireem le škoduje.

Brazilijska. V zloglasni brazilijski republiki je zopet nekaj začelo kipeči in stališče predsednika republike je videti omajano, odkar je armada začela javno napadati začasno njeno vlado. V Rio so izdali častniki manifest, v katerem ugovarjajo proti brezpravnostim brazilijskega duhovništva. Vlada, ki hoče biti vsem jednako pravična, a kratki pri tem škofom in mašnikom voljno pravico, obsoja samo sebe. Na isti način pa bode armada, katera je osnovala republiko, skrbela za to, da se tudi drugim državljanom ne kratijo pravice. — Da brazilijska

vlada tako proti duhovništvu postopa, ni pač nič nepričakovanega, saj je framasonskega duha kar prevzeta. To se ne godi samo v Braziliji, marveč povsod, kjer vladajo framasonski rogovileži.

Izvirni dopisi.

Iz Cerkljan na Gorenjskem. (Draga voda.) Gostilničarja Martin Skodlar iz Dvorjan in njegov tovariš Valentin Selan iz Trate, župnije Velesovske, sta se podala kupovat novega vina. V Varaždinu sta si zbrala dobro kapljico pri premožnem posestniku; pogodila sta se za sto vedrov ter mu dala precej v ta namen 100 gl. kupnine. Na to je M. Skodlar zapečatil vino, ker so ga še le drugi dan točili. Prodajalec vina je bil nejevoljen, ko je videl, da mu kupovalca tako malo zaupata ter da vpriči njega vinsko posodo zapečatita. Drugi dan res prično točiti vino. Gospodar se vstopi na voz ter izliva v posodo vino, katerega mu donašajo iz kleti. Bilo ga je natočenega kakih 70 vedrov, ko pravi gospodar kupcema, naj gresta v klet ter se nekoliko pokrepčata z najboljšim vinom. Vendar kupovalca nista bila več mladiča pri kupovanju, zato sta sicer šla v klet, vendar nista izpustila izpred očíj, kaj da se godi z vinom zunaj na vozu. Kmalu zapazi M. Skodlar hlapca, ki je gospodarju podal škaaf vode; ta jo hitro vlije v sod, a v tem se oglasi Skodlar, podstavi kupico pod škaaf ter vidi v kupici čisto vodo. Prodajalec se zelo prestraši, a bilo je prepozno. Kupovalca mu seveda nevoljno rečeta, da sta kupila vino in da imata vodo boljše doma zastonj, torej jim je ni treba iskati tako daleč in še drago plačevati. Izjavita se, da od njega nečeta vina kupiti ter zahtevata od njega dvojno kupnino, torej namesto 100 na račun danih goldinarjev 200. — Ker prodajalec tega neče storiti, gresta kupovalca k advokatu iskat svoje pravice. Po mnogem pregovarjanju pojasni slednjič advokat prodajalcu vina, ki je hotel vse utajiti s prisego, katere bi mu seveda sodišče ne bilo dovolilo, da je v veliki nevarnosti, da naj se torej pogodi. Kupovalca zahtevata dvojno kupnino, 10 gl. za zamudo časa in da mora biti posoda v 24 urah prazna in njima nepokvarjena izročena. Prodajalec vina je res izplačal 220 gl. ter v pravem času posodo spraznil in izročil. Staknil je, kar je iskal ter se prepričal, da ni dobro vode prodajati, zakaj lahko se nameri, kakor se je njemu zgodilo, da je zanj voda dražja, kakor vino. — Vsem pa, ki kupujejo in prodajajo, ta dogodek glasno kliče: Poštenost velja!

Iz ljutomerske okolice, 22. decembra. († Fr. Geč.) Ni še minulo dve leti, kar sem poročal o smrti čast. g. Jožefa Mavčiča, župnika pri sv. Tomažu blizu Velike Nedelje, in že moram naznaniti smrt njihovega mladega in krepkega naslednika čast. g. Franca Geča. Zdrav, močan in vedno vesel, kakor navlašč stvarjen za svojo težavno faro, je bil gosp. Geč, kar ga dué 11. t. m. plučno unetje položil na smrtno postelj. Dne 17. je bil previden s

nekdaj naš dom, a zdaj . . . „naši so grobovi!“ Bolesten pogled! — vse je ponemčeno. „Fumus Troës!“ Vojvodskemu stolu, temu znamenitemu spomeniku še strehe ne privoščejo, dež in ploha lije nanj in ga kruši. Železna ograja ga sicer obdaja in na nji nemški napis: „Kärntens Herzogsstuhl.“ Seveda, to je spomenik naše slave; ko bi tako ne bilo, Nemci bi ga drugače v časti imeli.

V Celovcu najdeš povsod slovenska imena, nemški popačena, slovenskega napisa nikjer, samo na edini hiši družbe sv. Mohora; — „naši so grobovi!“ Najžalostnejše je, da se naše ljudstvo sramuje slovenski govoriti; kdor le kolikaj zuá, lomí jo nemški. Ni čudno, saj kdor le govori slovenski, slišati mora zabavljanje. Po vseh gostilnah ležijo nemški lističi: „Bauern-Zeitung“, „Freie Stimmen“, ki ne prinašajo drugzega, kakor le psovke čez Slovence in zlasti čez duhovnike. Na Koroškem so duhovniki skoraj edini voditelji ljudstva slovenskega, zato morajo tudi pretrpeti vso zlobo Nemcev in renegeatov. Čast in slava jim! Občeval sem z mnogimi osebno in prepričal se, da so skoraj brez izjeme narodni in požrtvovalni brez meje. Vzemite jim duhovnike slovenske in v 50 letih je nemška vsa Koroška. Ali ni junaško, mirno trpeti take psovke in infamno obrekovanje, kakor ga razširjajo ti nemški lističi?

V „Bauern - Zeitung“ sem čital, da Einspieler Gregor nosi na čelu vžgano Kajnovo znamenje. Zopet v drugem listu najdem neko povest: „Mört und Töusch“ (Martin in Matevž), pisano tako ostudno z namenom, bujskati zoper duhovnike, da nisem še takega bral; in vse se pusti, saj so le duhovniki, in to še slovenski.

Kaj pa počnejo nemški konservativci? boste vprašali. O njih delovanji se ne čuti skoro ničesar, brez vse eneržije so. V Celovcu sicer izhaja nemški konservativni list „Kärntner Volksblatt“; toda mora zelo slabo biti razširjen, ker ga nisem videl nikjer, kakor v tiskarni in v jedni kavarni; liberalnih listov pa je vse polno. Pri zadnjih volitvah se nemška konservativna stranka ni upala na volišče in se je izgovarjala na nesrečni umor Podkloštrom. V prejšnjem deželnem zboru so sicer šteli dva nemška konservativna poslance, toda bila sta čista liberalca, ki sta v vsem hodila za liberalno stranko. Za take poslance pač ni vredno podajati se v boj. Tem večja čast slovenskim Koroščem, ki se niso ustrašili volilnega boja, čeprav so morali toliko po nedolžnem preslišati. Namesto da bi se nemški konservativci tesno sklenili s slovenskimi, hočejo se še popolnoma od njih ločiti in ustanoviti lastno tiskarno. Sploh je versko življenje med koroškimi Nemci silno mlačno; v tem se Slovenci ločijo od Nemcev kot

dan pa noč. Bil sem v celovski mestni farni cerkvi zjutraj ob času, ko so n. pr. v Ljubljani cerkve še skoro polne, tam so pa cerkev pometali.

Kaj pa vendar moremo storiti za svoje brate na Koroškem, da nam jih nemški Moloh ne pogoltne? Prva močna podpora jim je družba sv. Mohora, posebno da je njeno vodstvo v Celovcu. Njena tiskarna med vsemi slovenskimi največja, daje zaslužka mnogim Slovincem in je vpliven faktor v družbenem življenju; žal, da je sedanja družbina hiša pretesna za ogromno delo tiskarne. Vodstvo je zaradi tega kupilo že drug lep prostor, da postavi novo večjo hišo, katera bode zadostovala ne le družbinemu namenu, ampak bo tudi kras mestu in središče koroških Slovencev. Želeti bi bilo, da bi vsi rodoljubi podpirali to važno podjetje, zlasti s tem, da bi se jih prav mnogo vpisalo za dosmrtno ude Mohorske.

Drugi vpliven faktor za probujenje naših bratov je „Mir“, ki je sicer zelo razširjen, vendar še premalo. Da se je sedaj politično gibanje med njimi bolj razvilo, je prva zasluga „Mira“. Rajski Andrej Einspieler je pred smrtjo živo obžaloval, da ni prej začel ga izdajati.

Silno koristno bi bilo, ko bi premožnejši rodoljubi naročili po več iztisov, katere naj bi izdajatelj dajal takim, ki sicer radi čitajo, pa se vendar težko

sv. zakramenti in že 19. zarana je izdihnil svojo blago dušo, komaj 45 let star.

Kratek čas svojega župnikovanja je dobro porabil, ker je s pomočjo udanih mu faranov prenovil župnišče in cerkev. Farani so ga resnično ljubili, zato so vse radi storili, kar jim je rekel, in nepričakovana smrt njegova jih je tako pretresla, da se pri pogrebu niso dali utolažiti. Pokopali so ga ravno na god sv. Tomaža popoldne.

To je bil za tomaževske župljane žalosten patrocinj. Č. g. dekan Schwinger in 18 drugih duhovnikov se je sprevoda vdeležilo. Ljudstva pa brez števila tudi iz sosednih far, ker je pokojni gospod župnik v celi okolici bil dobro poznat. Doma je namreč bil v Možgancih pri sv. Marjeti pod Ptujem, služboval pa je večinoma v teh krajih: pri svetem Miklavžu, pri sv. Jurju na Ščavnici, pri sv. Marku pod Ptujem, pri sv. Rupertu v Slov. Goricah, v Ormožu, v Cirkoveah in od 10. junija 1888 kot župnik pri sv. Tomažu. Kot izvrsten pevec je vedel vsako društvo v dobro voljo spraviti, zato so ga povsod radi videli, doma pa mu je tudi vsako delo šlo urno od rok, ker je delal z veseljem, in so mu tudi drugi radi pomagali, videč, kako vrlo in nesebično on dela. Razumi se, da pokojnik pri takih razmerah ni mogel posvetnega imetja zapustiti, pa menda tudi dolgovi ni zapustil, pač pa blag spomin pri svojih faranih in sosedih.

Dnevne novice.

(Gospod deželni glavar kranjski, dr. J. Polukar.) je še toliko bolan, da se ne more vdeleževati sēj deželnega odbora. Želimo najiskrenejše, da z božjo pomočjo kmalu zopet popolnoma okreva.

(Deželni odbor kranjski) je imenoval za cestni odbor logaški gg. A. Pogačnika in J. Milavca v Cerknici; za senožeški okraj gg. H. Kavčiča in Premrova; za radovljiški okraj sta imenovana gg. Friderik Homan v Radovljici in Janez Janč iz Begunj; za Kranjsko Goro gg. M. Razinger Podkorenem in Anton Šoklič, župan v Koroški Beli.

(Mayerjevo njivo), katera leži poleg stavbišča za novo deželno bolnišnico, kupile so usmiljene sestre, katere so odstopile polovico njive deželi, da tako povekša stavbeni prostor za bolnišnico.

(Občinskega sveta ljubljanskega) poslednja seja pred novim letom bode prihodnji ponedeljek eventualno tudi v torek. Dnevni red priobčimo v prihodnji številki.

(Primarij gospod dr. J. Dornig) je bil več dni v Gradci, da je v tamošnji bolnici opazoval zdravljenje s Kochovim cepivom. Ker bode zdaj tudi on dobil nekaj cepiva, bodo se z njim delale poskušnje tudi v tukajšnji bolnici.

(Gosp. dr. Jernej Zupanec,) c. kr. notar v Ljubljani in predsednik notarske zbornice kranjske, pristopil je „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce“ na Dunaji kot ustanovnik s 100 gld. Pred par dnevi je blaga gospa M. Murnikova to veselo vest prijavila odboru imenovanega društva in že dan kasneje je poslan bil stotak na Dunaj. Slava! — Veleč. mons. Josip Marn, častni ka-

naročijo. Vsako leto par sto iztisov „Mira“ več in sploh slovenskih knjig med Korošce pošljite, in vse drugo življenje se bode začelo.

Veliko bi tudi pomagale narodne veselice s petjem. Naši ljudje se skoro sramujejo biti Slovenci, ker jim Nemci vedno očitajo, da ničesar nimajo in ničesar ne znajo. Ko bi se večkrat prirejale veličastne narodne slovesnosti, bili bi ponosni na svoj rod in krasno slovensko pesem. Naj bi Korošci tudi sami osnovali slovensko pevsko društvo, še bolje več društev, katera bi prirejale večkrat lepe pevske slavnosti. Póje Korošec neizrekljivo rad; dajte mu domačih pesem!

Krvavo bi potrebovali tudi narodnih odvetnikov in zdravnikov, in menim, da bi imeli dovolj opravila, in poleg bi veliko koristili v društvenem življenji. Še bolje bi bilo, ko bi se nekaj koroških dijakov izšolalo v Ljubljani, revnejši s pomočjo rodoljubov, ki bi se navzeli narodnega duha in bi potem laglje delovali med svojimi rojaki, ker zdaj Nemci upijejo, da so sami Kranjci prinesli razpor na Koroško.

Delujmo, žrtvuimo za naše brate vsi brez razločka! Teško je grobove oživiti, — ali pojde, če Bog dá in sreča junaška.

Puščavnik pod B.

nonik in profesor na gimnaziji ljubljanski, podaril je istemu društvu 5 gld.; g. Fr. Tomšič, inženér na Dunaji pa zopet 5 gld. (prej 16 gld. l. toš torej že 21 gld.). Iskrena hvala!

(Lepo božično darilo) poslal je gosp. Fran Doleneec rodoljuben trgovec v Mariboru, „Podpornemu društvu za visokošolce na Dunaji“. Mej mariborski Slovenci je ta izvenreden prijatelj revnim slovenskim dijakom na Dunaji nabral 50, reci petdeset goldinarjev! Darovali so: Slavna posojilnica v Mariboru 20 gld.; g. Pavel Simon, tajnik posojilnice, 1 gld.; g. Janez V. Supan, posestnik, 1 gl.; g. Silvester Fontana, trgovec, 1 gl.; g. dr. Ferd. Dominkuš, odvetnik, 2 gld.; g. Vinc. Janšek, trgovec, 1 gld.; g. Fran Kočevar, veletržec, 2 gld.; g. M. Berdajs, trgovec, 1 gld.; g. Bernard Jentl, prokurist, 2 gld.; g. Makso Morič, trgovec, 2 gld.; g. dr. Radaj, dež. poslanec in c. kr. notar, 2 gld.; g. dr. J. Orosel, odvetnik, 1 gld.; gosp. Glaser, jurist v Celji, 1 gld.; g. J. Robič, c. kr. profesor in deželni poslanec, 1 gld.; veleč. g. J. Klobovs, c. in kr. vojaški duhovnik, 1 gld.; gosp. Schreiner, ravnatelj c. kr. pripravnice, 2 gld.; g. Kropivnik, profesor c. kr. pripravnice, 1 gld.; g. Rakovec, uradnik južne železnice, 1 gld.; g. doktor Bezjak, c. kr. profesor, 1 gld.; g. V. König, lekarničar, 2 gld.; g. dr. Terč, zdravnik, 2 gld., in g. Fran Doleneec, trgovec, 2 gld. Iskrena bodi hvala vsem tem blagim rodoljubom!

(Krajcarska družba) za „Národní dom“ nam poroča, da se národní papír zadnje dni prav izvrstno razpečava. Národajake vnovič opozorimo na anonec v današnji številki.

(Nemška šola v Domžalah.) Lastnika tovarne za slamnike, Tirolca Ladstätter in Oberwalder, bodeta v Domžalah ustanovila nemško šolo za otroke tamošnjih nemških rodbin, kakor smo pred tedni že sporočili. Koliko pa je teh nemških otrok, nam ni znano. Da jih je prav malo, lahko sodimo po tem, ker so delavci večinoma domačini in ker so vsi otroci hodili v tamošnjo dvorazredno šolo, katero je občina še le pred nekaterimi leti zgradila z velikimi troški. Najbrž bodo tovarnarji skušali, kakor drugod, dobiti v to šolo slovenske otroke in tako delati združbo tudi v tem doslej mirnem kraju. Tu pa imamo nov dokaz, kako slabo je za Slovence, da se sami ne lotijo takih podjetij, pri katerih si tujei opomorejo z delom slovenskih delavcev, ko pa so se utrdili, skušajo vzeti še narodnost tistim, s katerih žulji se redé. Na to naj bi naši merodajni krogi obračali večjo pozornost, sicer postanemo tujei na národní zemlji, hlapeci v domači hiši.

(Ljudsko štetje.) Iz kočevskega okraja nam piše prijatelj: Gospod deželni predsednik je, odgovarjajoč na znano interpelacijo zaradi nemških pridig v Dragi, zagotovil deželni zbor, da bode skrbel za to, da se bo vršilo ljudsko štetje v Dragi in okolici po popolnoma zanesljivih in nepristranskih komisarijih. Ker pa se je po teh krajih že pričela agitacija v prid nemštva, upamo, da zagotovilo visokorodnega gosp. deželnega predsednika ne bode brezvpešno, ker na nepristranost dotičnih organov v Kočevji po dosedanjih skušnjah ne moremo priseči. Sicer bode pa tudi mi stali „Habt Acht!“ — C. kr. šolski svet dunajski je potrdil predlog magistratnega statističkega oddelka, naj se po meščanskih šolah in višjih razredih mestnih šol poučé učenci, kako naj izpolnijo štetvene póle. In pri nas?

(Slovensko gledališče.) Jutri se bode predstavljala značajna slika v treh dejanjih „Gospod Grobski.“ Češki spisal L. Stroupežnický, preložil Fr. Gestrin. Pri predstavi svira vojaška godba.

(Iz Fužin) na Gorenjskem: Minolo nedeljo je prišel k nam g. G. Pirc, da bi predaval. Naznanil je to gg. župniku in županu. V cerkvi je bilo dvakrat oznanjeno in priporočeno. In koliko jih je prišlo k predavanju? Dve stari ženici! Nebrižnost tukajšnjih ljudi je že sploh znana, a še večja je njihova ošabnost, češ, kaj me bode „Kraujec“ učil! Tu velja v polni meri pregovor: „Dummheit und Stolz wachsen auf einem Holz.“

(V Lichtenturnovi dekliški sirotišnici) [bodete božični slovesnosti dné 28. grudna in novega leta dan ob 5. uri zvečer. Povabljeni so vsi dobrotniki in prijatelji zavoda. V tem zavodu je trirazredna šola s sedmerimi oddelki; vseh deklic v hiši je 106. Šolo obiskuje 178 deklic 88 notranjih in 90 vnanjih. Odgojujejo jih sestre-usmiljenke, ki so izprašane učiteljice. Tudi v tem zavodu stori se mnogo za vgojo ženske mladine, zato naj mu Bog nakloni mnogo dobrotnikov.

(V tukajšnji stolnici) se bode pelo: Sv. večer o polnoči: Maša št. 6 od Horáka, graduale dr. J. Benze, po recitovanem ofertoriju „Adeste fideles“. — Sveti dan ob 10. uri dopoldne: Slavnostna maša Foersterjeva, graduale zložil Skuherský, ofertorij zložil J. Hayden. — 26. decembra ob 10. uri: Maša D-dur, zložil K. Greith, graduale in ofertorij zložil A. Foerster.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) v Cerkljah na Gorenjskem vabi k občenemu zboru, ki bode na dan sv. Štefana popoldne ob 3. uri v prostorih gostilne poleg cerkve. Na dnevnem redu je volitev odbora in vplačevanje doneskov za l. 1890. Zvečer bode „na pošti“ tombola za društvene namene.

(Národní čitalnica v Šent-Vidu) nad Ljubljano priredi v nedeljo, dné 28. decembra 1890 veselico. Vspored: 1. „Mladini“, poje moški zbor. 2. „Ti veselo poj“, mešani zbor. 3. „Domovini“, deklamacija. 4. „Danici“, zbor s samospevom. 5. „Oj z Bogom, ti planinski svet“, mešani zbor. 6. Šaljivi govor, govori g. Planinski. 7. „Kje je meja?“ Izvirna gluma. Spisal Josip Ogrinec. 8. Tombola. — Začetek ob 1/2. uri zvečer. Vstopnina: I. sedež 50 kr., II. sedež 30 kr., III. sedež 20 kr., prostor za stati 10 kr. — Šolski mladini vstop ni dovoljen.

(Književno društvo sv. Jeronima v Zagrebu) razpošilja ta mesec svojim članom na svetlo dane knjige za l. 1891. Te so: 1. „Danica“. Koledar in ljetopis društva svetojeronimskoga za prostu godinu 1891. Obsega poleg koledarske tvarine dokaj poučnnozabavnega gradiva z lepimi slikami. 2. „Životinje“. Del VI. Ptice, napisao Davorin Trstenjak. Z 11. slikami. 3. „O pristojnom ponašanju i o čistoći“. Za puk napisao Josip Kotarski, župnik Loborski. 4. „Grof Borovački i Jelka Večevičeva“ (Augjeo obitelji borovačke) Napisao Josip Zorić, župnik Prozorski. — Iz poročil je razvidno, da tudi to društvo, namenjeno bolj priprostemu narodu kakor naša slavna družba sv. Mohora, četudi ne tako hitro kakor slednja, vendar lepo vspeva. — Članov je imelo koncem leta 1889. vkupno 8758. Knjige so bile tiskane v 59.000 izvodih (sama Danica v 32.000). Troški zanje so iznašali 7853 gld. 91 kr. Društvena imovina iznaša 94.554 gld. 81 kr. Poleg tega so v društveni oskrbi še književne zaklade v svoti 22.584 gld. 14 kr. Skupno imetje torej 117.138 gld. 95 kr. Član III. reda postane, kdor enkrat za vselej vpiša 5 gld. in za to dobiva do smrti po jeden izvod vsake knjige. — Druženiki ljubljanskega okrožja prejmo književni dar te dni. Nove člane sprejema poverjenik Anton Žlogar, kurat na Gradu

Telegrami.

Dunaj, 24. decembra. „Wiener-Zeitung“ je objavila cesarski patent z dné 22. t. m., s katerim se češki deželni zbor sklicuje zopet na 3. dan januarija. Povodom rojstvenega dné cesaričinega je bila danes v vseh cerkvah slovesna služba božja, katere se je vdeležila šolska mladina. Cesar in cesarica sta bila v Jožefovi kapeli. Dopoldne so cesarici čestitali člani cesarske hiše.

Rabl, 23. decembra. Danes so začeli razkidavati zameteno progó Predil-Rabl. Na delu je 130 kidačev.

Kilkenny, 23. decembra. Pri včerajšnji volitvi v angleški parlament je izvoljen z veliko večino Hennessy, kandidat protiparnelitov.

Buenos-Ayres, 23. decembra. Govori se, da je policija zasledila zaroto proti vladi ter zaprla več oseb.

Umrlj so:

V bolnišnici:

19. decembra. Uršula Jeras, gostija, 69 let, marasmus.
20. decembra. Terezija Pajer, delavka, 28 let, pljučna tuberkuloza.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

24. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89	gld.	35	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16%	89	„	40	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107	„	10	„
Papirna renta, davka prosta	101	„	90	„
Akcije avstr.-ogerske banke	985	„	—	„
Kreditne akcije	303	„	—	„
London	114	„	30	„
Srebro	—	„	06	„
Francoski napoleonid.	9	„	06	„
Cesarski cekini	5	„	43	„
Nemške marke	56	„	20	„

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se v ljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineskega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrance, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju pozlatim in posebrim. Na blagovoljna vprašanja rado-voljno odgovarja. (52-52)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli šte. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Delavnica za cerkveno kiparstvo

J. Antona Rungaldier-ja

v St. Ulrichu, Gröden, Tirolsko („Schöne Freud“),

se priporoča v izdelovanju

božičnih jaslic, križevih potov, altarjev, prižnic, podob svetnikov itd. itd.

v lesu po vsacem zlogu in mojstru priprosto in bogato okrašeno.

Vzorce in cenike pošiljam brezplačno. — Proračuni na zahtevanje. — Cena jako nizka.

Ker nimam predstavljavcev, prosim, da se mi dopisuje v nemščini. (5-4)

Zobozdravnik Schweiger

stanuje

hótel „Stadt Wien“ (pri Maliču) šte. 23 in 24, II. nadstropje.

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne, od 2. do 5. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 1/2 l. ure.

Najnovejše iznajdbe in sredstva v zobozdravništvu. Najboljše plombe, po barvi zobem prikladne. (18)

Za vsa dela se jamči.

Ustanovljeno 1781. leta.

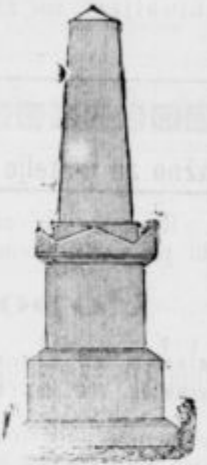
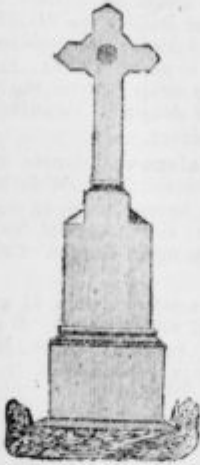
Zalogo najlepših grobnih spomenikov

ima

Eduard Hauser,

c. in kr. dvorni kamnoseški mojster,

Dunaj, IX., Spitalgasse št. 19^I

Grobni nakit od granita, grobno omrežje in grobne svetilnice itd. Naročila za izdelovanje rakev, prevažanje spomenikov in vsa v to stroko spadajoča naročila se hitro in najceneje izvršujejo. (52-8)

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

„Za Narodni dom“.

„Krajcarska družba“ za Narodni dom opozarja na niže stoječe cene

„Narodnega papirja“

iz svoje zaloge ter priporoča ta papir za božična in novoletna darila ter novoletna voščila. (2)

J. BENDIK-a,
tovarnarja v Št. Valentinu na Spodnjem Avstrijskem,

hranilna mast za usnje

je najboljšo sredstvo, da se usnje ne premoči.

Za likanje usnja se priporoča ravno kar izumljena, pred ponarejanjem s e. in kr. privilegijem zavarovana

tinktura za usnje.

Glavna zaloga v Ljubljani pri gg. Schusnigu in Weberji, nič več pri Krisperji. (16-13)

Svarimo pred ponarejanjem.

Št.	Vizitnice manjše oblike, jednobarven tisk	100 kosov		50 kosov		25 kosov		10 kosov		1 kos	
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
I.	manjše oblike, jednobarven tisk	1	60	—	80	—	40	—	16	—	—
II.	srednje	1	80	—	90	—	45	—	18	—	—
III.	velike	2	—	1	—	—	50	—	20	—	—
IV.	dvojebarven	5	—	2	50	1	25	1	13	—	5
V.	Naznanilni kartoni, jednobarven tisk	4	—	2	—	1	—	—	40	—	4
VI.	dvojebarven	10	—	5	—	2	50	1	—	—	10
VII.	Pisemski papir in zavitki I. vrste s kaseto	5	—	2	50	1	25	—	50	—	—
VIII.	II. " " "	4	50	2	25	1	15	—	45	—	—
IX.	III. " " "	4	—	2	—	1	—	—	40	—	—

Vizitnice št. IV. priporočamo zlasti za novoletna voščila, za plesne rede itd. Naznanilne kartone št. V. in VI. priporočamo za vabila k veselicam, za zaročna in poročna naznanila itd.

Nadrobno razprodajo sta prevzela J. Giontini in J. Gerber v Ljubljani, večja naročila pa sprejema podpisana družba.

Odbor „Krajcarske družbe“ za Narodni dom.

Krščanski umetelni zavod

Josip Rifesser,

kipar in zalagatelj za kr. saks. dvor v St. Ulrichu, Gröden, Tirolsko:

izdeljuje svete kipe, križeva pota, altarje, lece, krstnilnice itd. itd., in sicer na katerikoli način in po poljubnem obrisu v olji vdelano in pozlačeno po tej-le ceni:

Sveti kipi:

ctm.	50,	70,	90,	100,	120,	140,	180,	200.
av. velj. gld.	20,	24,	29,	35,	50,	68,	112,	150.

Kristusi brez križev s pridatki:

ctm.	30,	50,	70,	90,	100,	130,	150,	170,	200.
av. velj. gld.	4,	7,	10,	17,	20,	40,	70,	92,	140.

Za umetno izdelovanje kipov in Kristusov se jamči in velečastita duhovščina sme brez terjatve za odškodovanje, ako ni zadovoljna z izdelki, poslati jih nazaj. Spričeval o zmoglosti in zadovoljnosti imamo na razpolaganje več sto, ako jih kdo zahteva. (3-2)

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokriše na 24 ur v
		srakomet v mm	toplota po Celsiusu			
23	7. u. jut.	734.2	-4.6	brezv.	oblačno	7.70
	2. u. pop.	732.0	-2.8	"	snež	"
	9. u. zveč.	731.7	-3.4	sl. zap.	"	snež
Srednja temperatura -3.6°, za 1.1° pod normalom.						

Zahvala.

Njega prevzvišenost milostivi gospod knez in škof **dr. Jakob Missia** je blagovolil mi izročiti dati **sto in petdeset goldinarjev** z nalogo, da jih porabim za uboge po svojem preudarku.

Usojam se to velikodušno darilo javno oznaniti z izrazom najudanejših in najtoplejših zahval.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1890.

(1) Župan: **GRASELLI** l. r.

Važno za učitelje in šolske prijatelje!

Ravnokar je zagledal beli dan ter se dobi pri podpisnem izdajatelju

Popotnikov Koledar za slovenske učitelje 1891

s popolnim imenikom šolskih oblastnih, učiteljskih, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno-Stirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanju v začetku šolskega leta 1890/91.

Popotnikov koledar 1891 naroča se najbolje po poštni nakaznici ter stoji v platno vezan komad gld. 1.20
 " " " z zlato obrezo komad " 1.35
 " usnje " " in za klopnico komad 1.50
 (po pošti 5 kr. več).

V mnogobrojna naročila se vladno priporoča

M. J. Nerat,
 izdajatelj in vrednik „Popotnikov“,
 Maribor, Reiserstrasse 8,
 (2-1)

Dijaške ustanove.

S prvim polletjem šolskega leta 1890/91 so razpisane te-le dijaške ustanove:

1. Prvo in tretje mesto **Tomaža Erlacha** dijaške ustanove za vsakotere študije po 157 gld. 50 kr. Pravico do te ustanove imajo dijaki, ki so v sorodstvu z ustanoviteljem, in med temi imajo ubožnejši prednost.
2. **Gašparja Glavitz-a** dijaška ustanova 40 gld. se podeljuje brez ozira na študije sinovom ustanoviteljevih bratov in sester.
3. Drugo mesto **Jožefa Globočnika** dijaške ustanove 43 gld. 10 kr., katera se podeljuje učencem družega razreda ljudskih šol do dovršene osme latinske šole. Pravico do te ustanove imajo: Potomeci umrlega brata Primoža Globočnika iz vasi Poženika, fare cerkljanske, njegove sestre Uršule Zhebul iz Adergasa pri Veto-ovem in sestre Helene Womberger s Senturske gore; sploh ubogi dijaki iz cerkljanske fare, potem pa tudi drugi dijaki na ljubljanski gimnaziji, dokler se kak sorodnik ne oglasi. Ustanovo oddaje župnik v Cerkljah.
4. Tretje, četrto, deveto, deseto in jedajsto mesto **Martina Hočevarja** ustanove za učence na ljudskih in meščanskih šolah z nemškim poučnim jezikom po 91 gld. na leto. Pravico do te ustanove imajo, dokler bo na meščanski šoli v Krškem nemški poučni jezik, le učenci te šole, in pri tem imajo otroci iz krškega šolskega okraja, katerih starši ne prebivajo v Krškem, prednost pred drugimi. Ustanovo podeljuje žena ustanoviteljeva, Jožefa Hočevar.
5. Pr o mesto **Jožefe Jalenove** ustanove na l-to po 51 gld. 68 kr. od ljudskih šol pričenši. Pravico do te ustanove imajo dijaki, ki so v sorodstvu z ustanoviteljico ali njenim umršim soprogom Simonom Jalenom; sicer pa pridni dijaki, katerih očetje so meščanje ali kmetje in rojeni Kranjci. Ustanovo podeljuje ljubljanski knezoškof.
6. **Marije Jamnikove** ustanova letnih 71 gld. 80 kr. Pravico do nje imajo: sorodniki ustanoviteljice, diaki iz fare Preska, nadalje iz far: Sora, Smlednik in Sv. Martin pod Šmarno goro. Ustanovo podeljuje knezoškofski ordinarijat v Ljubljani.
7. **Matevža Justina** ustanova letnih 47 gld. 15 kr. le za gimnazijalce in bogoslovce. Pravico do te ustanove imajo ustanoviteljevi sorodniki, potem oni iz radovljiske fare, in sploh iz ljubljanske škofije. Ustanovo podeljuje knezoškofski ordinarijat v Ljubljani.

8. Četrto mesto **Ivana Kalistra** ustanove letnih 250 gld., ki se podeljuje pričeniš s srednjimi šolami brez ozira na različne študije. Pravico do nje imajo revni dijaki iz postojnskega okraja, iz sploh revni, na Kranjskem rojeni dijaki.
9. Drugo mesto **Barbare Katzianerjeve** ustanove letnih 69 gld. 14 kr. Pravico do te ustanove imajo revni, godbe rešči dijaki, ki morejo sodelovati v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.
10. Prvo in drugo mesto **Matija Kodele** ustanove na leto po 54 gld. 60 kr. za vse šole. Pravico do nje imajo dijaki, ki so v sorodu z ustanoviteljem in rojeni v hišah št. 19 in 20 v Duplah v postojnskem okraju.
11. **Simona Kosmača** ustanova letnih 80 gld. za vse šole. Pravico do te ustanove imajo potomci bratov ustanovitelja. Ustanovo podeljuje knezoškofski ordinarijat ljubljanski.
12. Tretje mesto **Andreja Kröna** ustanove na leto po 88 gld., katero je mogoče živati s peto latinsko šolo pričeniš skozi vso gimnazijo in tudi v semenišču. Pravico do nje imajo sorodniki in meščanski sinovi iz Ljubljane, Kranja in Gornjega Grada. Ustanovo podeljuje knezoškofski ordinarijat v Ljubljani.
13. Tretje mesto **Martina pl. Lamb- in Schwarzenberga** ustanove letnih 100 gld. Pravico do te ustanove imajo sorodniki in ubogi dijaki iz Vipave, Črnega Vrha in Idrije.
14. Drugo in tretje mesto **Martina pl. Lamb- in Schwarzenberga** ustanove letnih 41 gld. za deklice.
15. Drugo mesto **Jožefa Rozmana** ustanove letnih 66 gld. 15 kr. za vse šole. Pravico do nje imajo dijaki, potomci ustanoviteljevih bratov in sester. Ustanovo podeljuje knezoškofski ordinarijat ljubljanski.
16. Drugo mesto **Katharine baronovke Lichten-thurnove** ustanove letnih 107 gld. 20 kr. Pravico do nje imajo revni sorodniki, dijaki iz fare sv. Petra v Ljubljani, izvzemši uradniške otroke. Ustanovo podeljuje učiteljsko osebje na državni gimnaziji v Ljubljani.
17. **Tomaža Poklukarja** ustanova letnih 30 gld. Sorodniki jo dobé lahko že v ljudskih šolah, drugi pa še le v gimnaziji. Pravico do nje imajo sorodniki ustanoviteljevi in dijaki iz fare Gorjanske. Ustanovo podelujeta Ivan Poklukar iz Gorijan in Andrej Poklukar iz Krnice. (Konec sledi.)

EDVARD ZBITEK,

izdelovatelj transparentne steklene mozajike v Olomocu na Moravskem, priporoča

Božje grobove,

strogo obredne, v vseh velikostih ter posebno opozarja na Božje grobove, ki so napravljeni za manjša prostore ter se razpošiljajo celotni in dveh zabojih. — Ilustrovani in opisovalni cenilniki na zahtevanje zastoj in franco.

Predragi gospod! Božji grob smo hvala Bogu dne 19. m. m. nepohabljeno dobili ter se neizrečeno veselim, da si smemo čestitati, kajti Božji grob je vsestranski všeč. Spoštovanjem bilježi

dr. Stefan,
 konzistorjalni svetovalec in mestni župnik v Karloveih v Sirovci, 2. dan aprila 1889.

Vše obrabljeni Božji grobovi se prenavljajo in ob letnem času snažijo (omijejo), da so enaki novim, ter preskrbe s petrolejevo razsvetljavo. (5-2)

Razglas.

V § 13. določil o dobivanju vode iz vodovoda mesta ljubljanskega je ustanovljeno, da je plačevati

vodovodno naklado

v štirih enolikih obrokih ob začetku vsakega četrletja solnčnega leta.

Po vodomeru oddajano vodo in kakove večje potroške je plačevati **konci vsakega meseca** (za bolj malo tudi konci vsakega četrletja).

Pristojbino za vodomere in ono za požarne pipe ali hydrante je plačevati v pololetnih naprejšnjih obrokih.

Hišni gospodarji bodo dobivali **plačilne naloge** dne **1. januarija, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra**. Predpisani znesek pa bodi vplačan med **1. in 14. dnem februarija, 1. in 14. maja, 1. in 14. avgusta in 1. pa 14. novembra meseca**.

Onim hišnim gospodarjem, kateri ne bodo plačali pripadajoče vodovodne naklade do obrokov tu navedenih, zaračunavale se bodo 6% zamudne obresti; če pa vodovodna naklada ne bode plačana pri mestni blagajnici najkasneje do **30. aprila, oziroma 31. julija, 31. oktobra in 31. januarija**, bode mestna občina po upraviteljstvu mestnega vodovoda **zaprla dotok vode v dotično hišo** in izterjala zaostalo vodovodno naklado izvršilnim potom.

P. n. hišni gospodarji naj vzemó na znanje to naredbo in naj se po nji ravnaajo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
 dne, 23. decembra 1890.

Župan: Grasselli, l. r.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo

salonski krilasti klavir, pianine (52-51)

iz tovarne svetovno znane tvrdke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld. Klavirji drugih tvrdk za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev **A. Thierfelder**, Dunaj, VII., Burggasse 71.

Prva kranjska, na mnogih razstavah odlikovana, leta 1822. ustanovljena (4-1)

lesna, pletarska in sitarska obrt,

M. Pakič v Ljubljani,

priporoča p. n. naročnikom **garantirano pravo žimo** (razločiti od s fibrizom in drugimi stvarmi namešano žimo), **morsko travo** (Seegras) **preproge iz lesene volne** po čudovito nizkih cenah; **razno kuhinjsko orodje**, **fine škafe**, **čebre in banice za kopanje**, **pletene kovčege za potovanje** v raznih velikostih, **najfinejše košarice** z dvema pokrovoma in takozvane „Stefanie“-košarice, kakor tudi **navadne košare** po najnižjih cenah.

Zunanja naročila izvrše se takoj s povzetjem.

ZAHVALA.

Meni podpisanemu pogorela so poslopja v Strmemrebru pri Krškem, ki sem jih bil še-le letos pri

vzajemni zavarovalnici „Konkordija“

zavaroval. „Konkordija“ je mojo škodo po svojem glavnem zastopniku v Ljubljani **gosp. Ign. Valentinčič-u** v mojo popolno zadovoljnost cenila in po okrajnem zastopniku na Krškem **g. Janezu Sterle-tu** tudi že **izplačala**. Za solidno postopanje in točno izplačanje se zavarovalnici „Konkordiji“ in njenemu glavnemu zastopniku **gosp. Ign. Valentinčič-u** najtopleje zahvaljujem ter jo vsakemu, kdor se zavarovati želi, iz lastne skušnje najtopleje priporočam.

Na Krškem, dne 7. decembra 1890. (2-2)

T. Ferfila s. r., K. Wanič s. r., J. Radič s. r.,
 obč. tajnik, prič. poškodovavec. prič.